

Det gamle Husvik I

GRETE HAUGEN

Navnet Husvik forekommer i dokumenter helt fra 1350 (da som Huusvig), det betegner ifølge Sem Bygdebok en vik som er bebodd, som en motsetning til andre viker i nærheten. Altså må stedet (gården) være noe av det tidligst bebodde i området. Jorden lå stort sett under Husvik-gårdene helt til forrige århundre.

Bebyggelsen lå langs sjøen, da sjøveien var den mest naturlige. Båt hadde de fleste, den tjente både samferdselen og matforsyningen. Det er denne eldste delen av Husvik jeg vil fortelle om: Virksomhet, hendelser, folk og hus langs den nåværende Fagersandvei, fra Husvikkilen til bebyggelsen oppunder Juelsåsen.

Husene på leiet grunn hadde en «Grund-seddel», å rette seg etter. Der var strenge bestemmelser: Leieren måtte ikke ta inn husfolk, «innerster», uten grunneierens tillatelse, ikke samle brenne i skogen og ikke gjøre seg skyldig i noen forbrytelse. Ble noen av disse betingelser overtrådt, var

det «over og ut»: Flytte fra hus og å ryddiggjøre tomten!

Men etterhvert, i slutten av 1800-årene, fikk folk kjøpt tomene sine. I skjøtet var det også betingelser: Det var forbudt å holde utskjenkning eller å ha vertshus der, eller å drive fabrikk på stedet.

Det var mest sjøfolk som bodde på Husvik. Mens mannen var til sjøs — det var visst vanlig med perioder ute på 4 år — drev familien hjemme litt havebruk og fiske. Jeg antar at mine besteforeldre Bangs liv var nokså typisk for stedet og tiden. Bestefar Anders var mannskap på en yacht i Amerika, mens bestemor Bertha skjøttet barn, eiendom og svigerforeldre på beste måte. Ja, de gamle ble ofte boende i en del av huset etterat de hadde overdratt eiendommen til neste generasjon, et slags kår-forhold altså. Bestemor holdt høner, iblant også gris, før eget bruk, dyrket også grønnsaker og frukt, av det kunne hun selge litt. Hun fikk også litt inntekt av å veve for folk. Den gang var det vanlig på Husvik om sommeren å leie bort

en del av huset til «badegjester», familien selv bodde da ofte i uthuset. Helt opp mot krigens tid hadde Husvik stort innrykk av slike «badegjester».

Min mormor har fortalt meg en historie fra en slik sommerutleie. En Oslo-familie ferierte hos henne. Familiefaren var nok litt for glad i det sterke, hvilket han forsøkte å skjule. Mormor oppdaget at han hadde gjemt en flaske i en tønne oppe i skjulet. Mormor var litt av en skøyer, så hun fant på å spille ham et puss. Hun hadde på den tiden en høne som var «klukk», den plasserte hun i tønna, som lå over ende i et mørkt hjørne. Da mannen senere kom for å ta seg en støyt, hakket høna ham i hånden. Det sies at da han kom inn i huset igjen, gned han seg på hånden, skjelte bort til mormor og sa: «Jeg tror Styggen sjæl bor i skjulet ditt, Bertha!» Mulig han luktet lunt, men mormor koset seg. Om mannen etter dette ble avholdsman, vites ikke. Men han fikk iallfall et støkk! (Forts.)

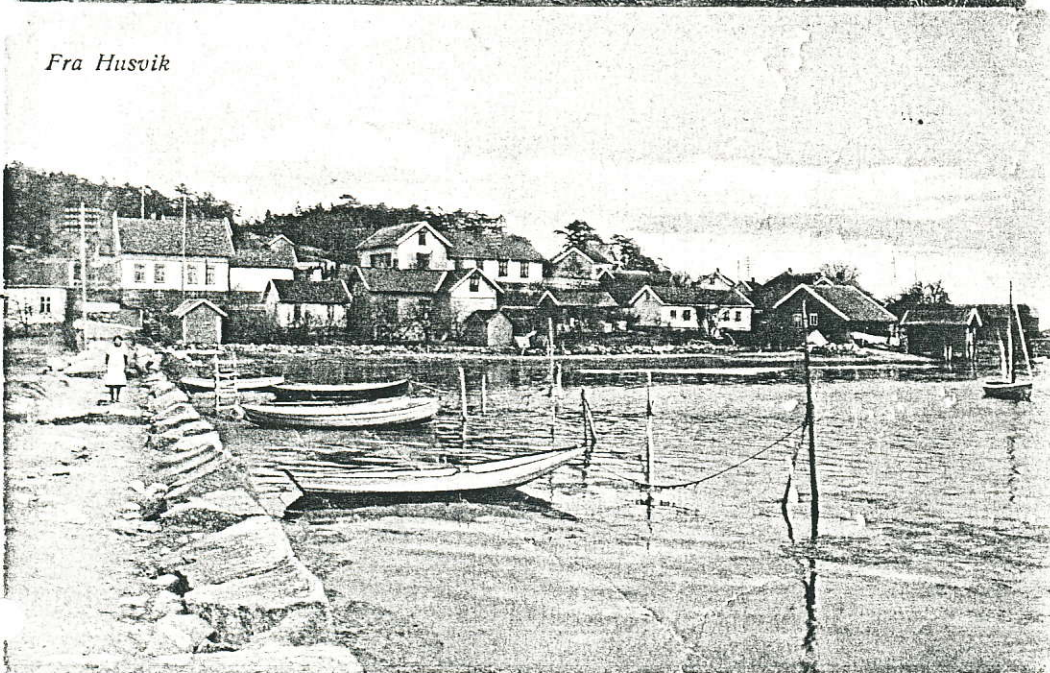

Vaskemaskinene den gang. Storvask ved Husvikolla som lå i strandkanten litt høyre for treei. Vaskedamene er kusinene Sigrid og Marie Bang.

I
utbyggingen av veier og hus på Husvik.
Veien over Risen.

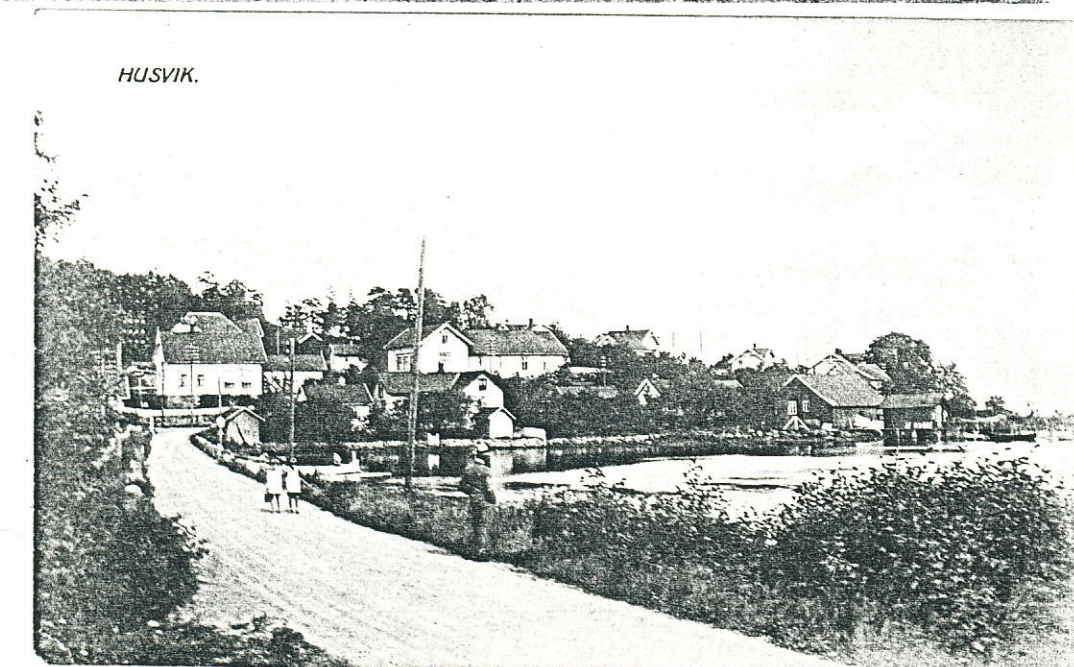
Bildet fra ca. 1890.
Først på 1800 tallet
var her ingen vei,
men ca. 1860 ble
galeasen "Freya"
senket tvers over
bukten. Den dannet
grunnlaget for veien.
Trebros på midten, den
ble enkelte ganger
skylt vekk, da ble
folk rodd over i pram.
Ikke mange hus,
Skolen er i opprinne-
lig skikkelse.

Ca. 1910.

Veien er rettet no
ut, men fremdeles
narmest en kjerre-
vei.

Skolen er påbygget
ny-veien oppunder
skolen er ikke
kommet.

Ca. 1925.

Veien er betrakte-
lig bedre. Ny-veien
som skjærer oppunder
skolen er kommet.
Kjøpm. Jacobsens
hus er reist.

*Stabbeskuren langs
veien.*